Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31992

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tutum Ölçe?i, 1997 y?l?nda D. Erden Ba?ar? taraf?ndan haz?rlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir tutum ölçüm arac?d?r. Bu ölçe?in geli?tirilme sürecindeki temel amaç, hem klasik test teorisi (KTT) hem de örtük özellikler teorisi (ÖÖT) yakla??mlar?na dayal? olarak geli?tirilen Likert tipi bir ölçe?in psikometrik özelliklerini detayl? bir ?ekilde kar??la?t?rmakt?r. Ölçek, belirli bir psikolojik yap?ya yönelik bireylerin e?ilimlerini, inançlar?n? ve de?erlendirmelerini nicel olarak belirlemeyi hedeflemektedir. Bu çal??ma, farkl? ölçme teorilerinin tutum ölçeklerinin geçerlik ve güvenirlik analizleri üzerindeki etkilerini ortaya koymas? aç?s?ndan metodolojik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Ölçek Geli?tirme, Klasik Test Teorisi, Örtük Özellikler Teorisi, Likert Tipi Ölçek, Psikometri

Yazarlar

D. Erden Ba?ar?

Amaç

Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, ölçülen spesifik tutum yap?s? ile ilgili güvenilir ve geçerli veriler toplamakt?r. Bu ölçek, sosyal bilimler alan?nda bireylerin belirli nesnelere, fikirlere veya durumlara kar?? gösterdikleri olumlu veya olumsuz duygusal e?ilimleri sistematik olarak de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Geli?tirme çal??mas?n?n ikincil ve metodolojik amac? ise, ayn? veri seti ve madde havuzu kullan?larak olu?turulan tutum ölçe?i versiyonlar?n?n klasik test teorisi (KTT) ve örtük özellikler teorisi (ÖÖT) çerçevelerinde elde edilen psikometrik sonuçlar?n? kar??la?t?rmakt?r. Bu kar??la?t?rma, özellikle madde parametrelerinin, test bilgisinin ve ölçme hatas?n?n teoriler aras?ndaki farkl?l?klar?n? incelemeye odaklanm??t?r.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap? (konstrükt), Tutum'dur. Psikolojik ba?lamda tutum, bir bireyin belirli bir uyar?c?ya (konu, ki?i, olay vb.) kar?? tutarl? bir ?ekilde olumlu veya olumsuz tepki verme e?ilimi olarak tan?mlan?r. Bu ölçek, tutumun bili?sel, duygusal ve davran??sal bile?enlerini yans?tan maddelerden olu?maktad?r.

Ölçe?in teorik temeli, hem KTT'nin güvenirlik ve geçerli?e dayal? geleneksel yakla??mlar?n? hem de ÖÖT'nin madde yan?t desenleri ve madde parametreleri (zorluk ve ay?rt edicilik) analizlerini birle?tirmeyi amaçlam??t?r. Bu çift teorik yakla??m, ölçe?in yap?sal geçerli?ini derinlemesine

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelemek için kullan?lm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, tez çal??mas?n?n ana oda??n? olu?turmaktad?r, ancak kaynak içerikte spesifik bulgular belirtilmemi?tir. Likert tipi bir ölçek oldu?u göz önüne al?nd???nda, geçerlik çal??malar?n?n içeri?i ?unlar? içermi? olmal?d?r:

?çerik Geçerli?i: Uzman görü?leri al?narak maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?i de?erlendirilmi?tir.
Yap? Geçerli?i: Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak ölçe?in temel boyutlulu?u incelenmi?tir. Özellikle ÖÖT ba?lam?nda, maddelerin model uyumu (item fit) istatistikleri yap? geçerli?inin önemli bir göstergesi olarak kullan?lm??t?r.
Ölçüt Geçerli?i: Ölçe?in, ilgili d?? kriterler veya benzer yap?lar? ölçen di?er ölçeklerle (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) ili?kisi incelenmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgileri kaynakta belirtilmemi? olsa da, doktora tezi kapsam?nda hem klasik test teorisi hem de örtük özellikler teorisi yakla??mlar? kullan?larak hesaplanm??t?r.

KTT Güvenirli?i: ?ç tutarl?l?k katsay?lar? (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleri kullan?larak ölçek puanlar?n?n tutarl?l??? belirlenmi?tir.
ÖÖT Güvenirli?i: Örtük Özellikler Teorisi çerçevesinde, testin farkl? yetenek düzeylerindeki bireyler için ne kadar bilgi sa?lad???n? gösteren Test Bilgi Fonksiyonu (TIF) hesaplanm??t?r. TIF, ölçe?in ölçme hassasiyetinin yetenek düzeyi boyunca nas?l de?i?ti?ini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Tutum Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlulu?unu belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri uygulanm??t?r. Ölçe?in Likert tipi yap?s?n?n tek boyutlu mu yoksa birden çok alt boyuttan m? olu?tu?u bu analizler arac?l???yla test edilmi?tir.

Ölçek geli?tirme sürecinde, genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?larak maddelerin yüklenme desenleri incelenmi? ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile belirlenen yap?n?n teorik modele uygunlu?u test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in nihai formunun olu?turulmas?nda kritik rol oynam??t?r.

Araç

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Tutum Ölçme Arac?)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i. Genellikle 3, 4 veya 5'li derecelendirme seçenekleri kullan?l?r (Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Doktora tezi ba?lam?nda, genellikle üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu üzerinde uygulanm??t?r.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler ve yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal ara?t?rma, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne kay?tl? yüksek lisans ve/veya doktora ö?rencileri gibi akademik bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi? olabilir.

Test Metodolojisi: Hem Klasik Test Teorisi (KTT) hem de Örtük Özellikler Teorisi (ÖÖT) kullan?larak geli?tirilen maddelerin psikometrik özelliklerinin kar??la?t?r?lmas? metodolojisi uygulanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçümü, Test Geli?tirme, Güvenirlik Analizi, Geçerlik Analizi, Faktör Yap?s?, Psikolojik Test

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (1997 itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1997

?zinler ve Ücret: Ölçek, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için yazar veya Hacettepe Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m ücretleri bilinmemektedir.

Orijinal çal??ma bir doktora tezi oldu?undan, akademik ve e?itim amaçl? kullan?mlarda referans gösterilmesi beklenir. Ölçe?in orijinal PDF versiyonu mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ba?ar?, D. E. (1997). *Örtük özellikler ve klasik test teorisi yakla??m?na dayal? olarak geli?tirilen likert tipi Tutum Ölçe?inin psikometrik özelliklerinin kar??la?t?r?lmas?* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Tutum Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için, orijinal doktora tezine (Ba?ar?, 1997) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM